X

Зиярodинова НР
Директор

РЕСПУБЛИКА ДАГЕСТАН

МКОУ «ЛЕНИНАУЛЬСКАЯ СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №2 ИМЕНИ ГЕРОЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ ЮРИЯ САЛИМХАНОВА»
Село Ленинаул Казбековского района РД

368155 Казбековский район, с. Ленинаул, e-mail – leninaul2school@mail.ru,
сайт школы - https://s2lnn.siteobr.ru/

СОГЛАСОВАНО	УТВЕРЖДАЮ
Зам. директора по УР Шамирзаева П.М.	Директор ЗиярodиноваН.Р.___________________ «____» _____________________2023г.

Рабочая программа

Родной (аварский) язык

для 5 класса

на 2023-2024 учебный год

Учитель - Абдулазизова Алжанат Батирхановна

Программаялъе баян

Жакъасеб школалда т1адаб борч ккола г1ун бач1унеб г1елалъе гъваридаб ва щулияб г1елмияб лъай кьей, гьеб жидер практикаялъулъ х1алт1изабизе ругьун гьари, дунялалдехун материалистияб бербалагьи лъугьинаби.Гьеб масъала г1умруялде бахъинабиялъулъ к1удияб бак1 ккола рахьдал мац1алъ.

Миллиял школазда рахьдал мац1 малъиялъул аслияб мурад буго бац1ц1адаб литературияб мац1алда жидерго пикру эркенго загьир гьабизе ц1алдохъаби ругьун гьари (бицунги, хъванги),Мац1 берцин гьабулеб алаталдаса пайда боси, миллияб художествияб ва г1елмияб литература ц1али ва бич1ч1и.

Авар литературияб мац1алъул кьуч1 ккола болмац1, амма литературияб мац1 бечелъизе к1вар бугеб маг1данлъун ккола киналго диалектал ва наречиял. Цогидал мац1азго г1адин авар мац1алъги г1аммаб куцалда т1олго маг1арулазул рух1ияб бечелъи жанибе бачуна.

Школалда авар мац1 малъиялда цереч1арал масъалаби

Авар мац1 школалда лъазабиялда цереч1арал масъалабилъун ккола: ц1алдохъабазул к1алзул ва хъвавул калам цебет1езаби, пасих1го ц1али камиллъизаби ва каламалъул культура борхизаби.

Школалда авар мац1 малъиялъул мурад буго: ц1алдохъабазе фонетикаялъул, лексикаялъул, раг1и лъугьиналъул ва хисиялъул, грамматикаялъул, стилистикаялъул х1акъалъулъ лъай щвей, жамг1ияб г1умруялда жаниб гьелъул к1вараллъул х1акъалъулъ баянал кьей, бит1унхъваялъул ва лъалхъул ишараби камиллъизари, лъималазул раг1ул нахърател бечелъизаби.

V-IX классазда авар мац1алъул курсалъул г1уц1и

Рахьдал мац1алъул программаялда рекъон, 5-9 классазда ц1алдохъабазда малъизе ккола фонетика, графика, лексика, раг1и лъугьин,грамматика (морфология, синтаксис). Гьединго ц1алдохъабазда лъазе ккола стилистикаялъул ва мац1алъул х1акъалъулъ г1аммал г1елмиял баянал. Ц1алдохъаби ругьунлъизе ккола бит1ун хъвазе, бит1ун ц1ализе, калам г1уц1изе ва лъалхъул ишараби лъезе.

Ц1алдохъабазул калам цебет1езаби ва гьел пасих1го ц1ализе ругьун гьари

Школалда авар мац1 малъиялъ ц1алдохъабазул логикияб пикру ва калам цебет1езабула.

Калам цебет1езабиялда хурхараб 3 нух буго:

1. Авар мац1алъул дарсазда лъималазул раг1ул нахърател бечед гьаби. Гьеб бечед гьабула бат1и-бат1иял словариял х1алт1абаздалъун, учебникалда ругел ругьунлъиялъул х1алт1абазул текстаздалъун, к1алзул ва хъвавул изложенияздалъун, сочиненияздалъун.

2. Авар литературияб мац1алъул раг1аби лъугьиналъул, гьел дандраялъул, предложениял г1уц1иялъул, бит1ун ц1алиялъул ва гь.ц. нормаби лъай.

3. Авар мац1алъул дарсазда бат1и-бат1ияб темаялъул ва жанралъул материалазда т1асан ц1алдохъаби к1алъазе ругьун гьари.

Ц1алдохъанасда лъазе ккола тексталда т1ад х1алт1изе,гьелъул аслияб пикру батизе,къокъаб ва г1ат1идаб план г1уц1изе, гьелда рекъон материал тартибалдеги ккезабун, (бицунги хъванги) изложение т1обит1изе.Изложениязе текстал ва сочинениязе темаби т1аса рищулеб мехалъ, гьел тарбия кьеялъул ва г1елмияб рахъалъан дандекколел рук1ине ккола.Ц1алдохъабазул калам цебет1езабиялъе бихьизабураб лъабабго нухалъ гьезул каламалъулъ дандч1валел г1унгут1аби ва гъалат1ал т1аг1инаризе квербакъула.Хъвавул х1алт1абазул к1одолъи борцуна раг1абаздалъун ва ч1езабун буго гьезие гьаб къадар.

Класс	Диктант	Словарияб	Сочинение		Изложение
	Раг1и	Диктант	Раг1и	Т1анчил гьумер	Раг1и
		Раг1и			
V	80-90	10-15	90-100	0.5-1	100-140

VI	90-100	15-20	120	1-1.5	140-180
VII	100-120	20-25	140	1.5-2	180-220
VIII	120-130	25-30	160	2-2.5	240-300
IX	130-140	30-35	180	2.5-3.5	300-400

Баян: Х1асилазул (контролияб) диктантги гьебго роцада гьабила, амма цадахъго грамматикиял т1адкъаял кьолел ругони, диктант къокъ гьабизе бегьула 10 раг1иялъ.

Авар мац1алъе къиматал лъезе ч1езарурал нормаби.

1. К1алзул жавабалъе къимат кьолеб куц.

«5» къимат лъола, мух1канго, г1ураб гъварилъиялда малъараб материал ц1алдохъанас бицунеб ва мац1алъул г1елмиял баяназе бит1араб определение кьолеб бугони, гьединго ц1ехолеб материал т1ок1к1ун лъалеб ва, гьелдаса пайдаги босун, т1ехьалда ругел гурелги, жинцаго ургъарал мисалаздалъун жаваб кьуни.

«4» къимат лъола щуйил къиматалъе мустах1икъаб, амма маг1наялъулъ, яги хадуб-цебе рекъон бач1иналъулъ,1-2 гъалат1 яги бицадулъ 1-2 сакъат ккараб жавабалъе.

«3» къимат лъола ц1ехолеб материал аслияб куцалъ ц1алдохъанасда бич1ч1ун ва лъан бук1ин бихьизабулеб, амма определение кьолаго, яги бит1унхъваялъул къаг1ида бицунаго, г1унгут1аби риччараб, т1убараб мух1канлъи гьеч1еб жавабалъе.

«2» къимат лъола малъараб материалалъул ц1ик1к1унисеб бут1а ц1алдохъанасда лъалеб батич1они, бицунеб жоялъул тартиб гьеч1ого, бак1-бак1алде к1анц1ун бицунеб бугони.

Диктантазе къимат лъолеб куц.

«5» Къимат лъола гъалат1 гьеч1еб х1алт1уе. Гьеб къимат лъолеб диктанталда бук1ине бегьула бит1унхъваялъулъ биччараб 1 сакъат яги лъалхъул ишараялъулъ ккараб 1 г1унгут1и.

«4» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 2 ва лъалхъул ишараби лъеялъулъ 2 гъалат1 бугеб, яги бит1унхъваялъулъ 1, лъалхъул ишарабазулъ 3, яги бит1унхъваялъулъ цониги гъалат1 гьеч1еб, лъалхъул ишарабазулъ 4 гъалат1 биччараб диктанталъе. Бит1унхъваялъулъ цого тайпаялъул 3 гъалат1 батаниги лъезе бегьула «4» къимат.

«3» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 4 ва лъалхъул ишарабазулъ 4 гъалат1 батараб джиктанталъе, яги бит1унхъваялъулъ 3 ва лъалхъул ишарабазулъ 5, яги бит1унхъваялъулъ цониги гъалат1 гьеч1еб, лъалхъул ишарабазулъ 7 гъалат1 ккараб х1алт1уе.

«2» къимат лъола бит1унхъваялъулъ 7 ва лъалхъул ишарабазулъ 7, яги бит1унхъваялъулъ 6 ва лъалхъул ишарабазулъ 8, яги бит1унхъваялъулъ 5 ва лъалхъул ишарабазулъ 9, яги бит1унхъваялъулъ 8 ва лъалхъул ишараби лъеялъулъ 6 гъалат1 биччараб диктанталъе.

Грамматикиял т1адкъаял т1уразариялъе къимат лъолеб куц

«5» къимат лъола, гъалат1 гьеч1ого, киналго т1адкъаял т1уран ратани.

«4» къимат лъола, киналго т1адкъаязул ункъилъа лъабил бут1а (3/4) бит1ун гьабун батани.

«3» къимат лъола, бащадалниги т1адкъаял рит1ун гьарун ратани.

«2» къимат лъола, бащдалдаса дагь гурони бит1ун т1уразарурал т1адкъаял ратич1они.

5 класс (68 саг1ат)

5 – контролияб диктант

12 – калам цебет1езаби

№	Темаби	
1	Такрар гьаби	5
2	Синтаксис ва пунктуация	18
3	Фонетика ва графика	9
4	Лексика	5
5	Раг1и лъугьин ва орфография	5
6	Предметияб ц1ар	5
7	Глагол	8
8	Такрар гьаби	1

	Дарсил тема	**Саг1ат**	**По плану**	**По факту**	**По плану**	**По факту**	**По плану**	**По факту**	**Примечание**
			5 а		**5 б**		**5 в**		
1	Раґlул гlуцlи. Кlутlбузулал гьаркьазул битlунхъвай. Кlирекъарал гьаркьал.	1							
2	Каламалъул бутlаби. Предметияб цlар. Предметиял цlарал падежазде свери.	1							
3	Контролияб диктант	1							
4	Гlадатал падежал. Баклалъул падеж.	1							
5	Прилагательное. Цlарубакl	1							
6	**Калам цебет1езаби.** Ругьун гьариялъул сочинение	1							
7	**Глагол. Глаголияб цlар. Глаголалъул заманаби. Гlадаталги жураралги глаголал.**	1							

8	**Калам цебет1езаби.** Ругьун гьариялъул изложение	1							
9	РагIабазул дандрай	1							
10	**Предложение**	1							
11	**Калам цебет1езаби.** Ругьунлъиялъул диктант.	1							
12	Хабарияб, суалияб ва тIалабияб предлодение.	1							
13	АхIул предложение.	1							
14	**Контролияб изложение**	1							
15	Подлежащее. Сказуемое. БитIарраб дополнение.	1							
16	**Определение. Хъвалсараб дополнение. ХIал.**	1							
17	Контролияб диктант.	1							
18	ТIиритIичIел ва тIиритIарал предложениял. Тайпа цоял членалгун предложениял.	1							
19	**Калам цебет1езаби.** Ругьунлъиялъул изложение.	1							
20	**Обращение.**	1							
21	ГIадатаб предложениялъул разбор.	1							
22	**Калам цебет1езаби.** Ругьунлъиялъул диктант.	1							
23	ГIадаталги жураралги предложениял.	1							
24	**БитIараб калам.**	1							
25	Ругьунлъиялъул сочинение.	1							
26	Диалог.	1							
27	Каламалъул гьаркьал ва гьел лъугьунел куц. Рагьарал ва рагьукъал гьаркьал.	1							
28	**Ругьунлъиялъул изложение**	1							
29	Зирарал ва гъугъал гьаркьал.	1							
30	Контролияб диктант.	1							
31	Алфавит.	1							
32	**Е, Ё, Ю, Я х1арпал**	1							
33	**Калам цебет1езаби** Ругьунгьариялъул диктант.	1							
34	Ъ ва Ь знак	1							
35	Слог ва раг1и бикьун боси. Ударение.	1							

36	Тестазул х1алт1и	1								
37	**Калам цебет1езаби.** Ругьунлъиялъул изложение	1								
38	Лексикаялъул х1акъалъулъ бич1ч1и. Раг1ул маг1на.	1								
39	Цо маг1наялъул ва г1емер маг1наялъул раг1аби.	1								
40	**Калам цебет1езаби.** Ругьунгьариялъул сочинение.	1								
41	Раг1ул бит1араб ва хъвалсараб маг1на.	1								
42	Омонимал, синонимал, антонимал.	1								
43	**Контролияб изложение.**	1								
44	Риххизе бегьуларел раг1абазул дандраял.	1								
45	**Раг1и хиси. Раг1и лъугьин.**	1								
46	Раг1ул ахир ва аслу.	1								
47	Ругьунлъиялъул диктант.	1								
48	Раг1ул кьибил. Суффикс.	1								
49	**Раг1ул кьибилалъулъ гьаркьазул хиси. Рагьарал гьаркьал хиси. Рагьукъал гьаркьал хиси. Раг1аби лъугьин.**	1								
50	Предметияб ц1аралъул маг1на ва гьелъул маг1на ва гьелъул граматикиял г1аламатал.	1								
51	Предметиял ц1арал предложениялъул членалгун х1алт1изари.	1								
52	Ругьунлъиялъул сочинение.	1								
53	**Хасал ва г1аммал ц1арал.**	1								
54	Предметияб ц1аралъул жинс. Предметияб ц1аралъул форма.	1								
55	Ругьунлъиялъул диктант	1								
56	Глагол.	1								
57	Переходныял ва непереходныял глаголал.	1								
58	Жинсиял ва жинсиял гурел глаголал.	1								

59	Глаголияб ц1ар.	1								
60	Контролияб сочинение.	1								
61	**Глаголалъул заманаби. Араб заманалъул глагол.**	1								
62	Ругьунлъиялъул диктант.	1								
63	Бач1унеб ва г1ахьалаб заманалъул глаголал.	1								
64	"Бук1ин" глагол заманазде хиси.	1								
65	Контролияб диктант.	1								
66	Тестазул х1алт1и.	1								
67	**Раг1и лъугьин. Морфология, орфография, пунктуация.**	1								
68	Такрар гьаби.	1								

Ц1алдохъабазда лъазе ккола:

раг1ул бит1араб ва хъвалсараб, г1емер ва цо маг1на бук1ин, омонимал, синонимал ва антонимал;

раг1ул фонетикияб, морфологияб ва г1уц1иялъул разбор гьабизе;

бат1и-бат1иял тайпабазул г1адатал предложениял г1уц1изе;

учебникалда кьурал схемабазда рекъон, предложжениял г1уц1изе;

раг1улъ ругел рагьарал ва рагьукъал гьаркьал хисизарун, предм. ц1аралъул г1емерлъул форма лъугьинабизе.

Ц1алдохъабазда бажаризе ккола:

г1адамазул ва географиял ц1аразулъ, къват1азул, байданазул ва пачалихъиял байрамазул ц1аразулъ к1удияб х1арп хъвазе;

т1ахьазул, газетазул, журналазул, суратазул, кинофильмабазул, литературиял асаразул ц1аразул бет1ералда к1удияб х1арп хъвазе ва кавычкаби лъезе;

журарал раг1аби рит1ун хъвазе;